

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 14. Zettortdeenâ 5tâ Aprila 1834.

**Pateiziba par weenu labbu eetai-
fifchanu.**

Es dohmü gohdu un flawu un pateizibu teem zeenigeem fungeem, kas to irr isdohmajuschü un pawehlejuschi, ka neweenu jauneklu turpmaß nebuhs peenemt pee eefwehtifchanaß un pee Deewa galda, kas grahmatu nemahß un kas naw 15 gaddus wezß. Schee zeenigi fungi naw bai-dijusches par zilwekeem ne par augsteem nedß semmeem, bet tikkai to wiffurwaldigu Deewu. Nu lai Deews palihds un dohd sawu fwehtu garru par paligu, to garrigu darbu pareißi pa-beigt. Tad tee fungi buhs ustaißijuschü Deewam leelu uppuri, kas no semmes lihds debbesim. No eefahuma tas gan rahdisees pa netihßfchanu teem neapdohmigeem un nesaprattigeem zilwekeem, bet teem Deewa tizzigeem un gudreem tas buhs par preeku. Redseet, mihli brahli! Rahds preeks buhs, kad wiffur buhs skohlas, fur taps mahziti wiffi behrnini, tikpat baggatu ka nab-bagu kauschu! tad juhs eedohseet saweem behrneem tahdu mantu, fo nedß saglis nedß ruhfa warrehs maitaht.

Tee, kam Deews dewis irr pee rohkas, tee gan jau taggad leef sawus behrnus mahziht, bet kas lihds schim par teem nabbadsineem gabdaja, kad winni ir gan gribbetu sawus behrnus mahziht, bet ne eespehj ar maksu un pahrtifschanu, tapehz ka naw skohlas wiffur eetaifitas ka waijaga. Es esmu skohlu turrejis pats no sewis, ka es warreju faderreht; nedß nowads (pagasts) nedß muischa man neka naw palihdsejis; taggad jaw irr 35 gaddi, un pawiffam fo es esmu mahzjis irr 271, fur es warru wiffus pee wahrda peesaukt; — bet, paldeews Deewam, tas mans weenigs preeks, ta sehla, fo es eefsch Deewa ta Runga wahrdu esmu sehjis, ne irr krittuffi zeltmalki, nedß us afmini, nedß

stary ehrtfchkeem, bet us labbu semmi. Manni skohlas behrni wiffi labbi usweddahß, ka peenahkabs gohdigeem zilwekeem. Lai Deews palihds jebkatram zilwekam, kas pehz Deewa baufleem un likkumeem dsennahß. To tas irr ihßti gudrs, kas par dwehfeli gabda, tam irr nesuhdama manta tur, fur ikkatram atbildeschana buhs jadohd no sawas namma turrefchanaß.

19tâ Merz 1834.

No Skrundes. Jehkop Pihlup.

No Skrundes arri raksta tas pats
gohdigs rakstijajs:

Nu, paldees Deewam, jaw daschäs weetäs eefsch mahjahm tohp pahitari skaititi fwehtös rih-tös; tad ir tee behrni warr jebkahdu pantinu eemahkt. Kas gohdigi namma tehwi irr, tee sawauz wiffus sawus sawines behrnus pee pahtareem, bet wehl wairak irr kas neko nesinn un nemahkt. Pee mannis pascha irr behrni atwesti pahtarös mahziht, kas ne weenu wahrdu newarr eefsch Meufu-tehws paffat isteikt, tapehz ka tee no saweem wezakeem naw dsirdejuschi. Daschäs mahjäs gan mahkt weens woi diwi, bet pahtarus nekaita ka peenahkabs gohdigeem zilwekeem; bet kad eedsehruschü woi frohgä woi dsirräß, tad winni mahkt meldijas dsedaht, ir no fwehtas Bihbeles runnaht, lai tur buht kas buhdams, un kad kahds gohdigs zilweks teiz: kalabb tä wajag darriht kas ne peenahkabs? woi juhs newarrat sawas mahjäs ar sawu sawini Deewa wahrdu fluddinahht un mahzitees, ka peenahkabs gohdigam zilwekam? tad tas wehl tohp apsmeeß. Redseet, mihli brahli, woi tas irr pareißi? mehß paschi leefamees faunä pee zitteem zilwekeem kad neusweddamees ka gohdigeem laudim peenahkabs; un man tas gan bij par faunu to par jumß rakstijht — bet fo buhs darriht, kad

juhš negribbat labbotees, ka peenahkabs pehz Deewa baufleem un liffumeem, ka Deewš irr pawehlejis?
Z. W.

Zeeta firdš pee weena fuggineeka.

Za leelaka jubra pafaulē irraid ta, kas stary Aſias un Amerikas irr, un ſteepjabs no ſeemela lihds paſchu deenas widdus leddus jubru. Za tohp noſaukta pehz tahš weetas fur faule ap paſchu puſsdeenu ſtahw, puſsdeenas jubra, wahz. Südfee. Tanni irr atraſtas neiſſſkaitamas fallas, gan leelas, gan maſas. Za leelaka par wiſſahm irr par Jaun-Ollande (Neu-Holland) eeſaukta, kaš tik pat leela irr kà muhſu ſemme Eiropa. Tur pat Calenderi leelu ſemmes gabbalu ſawà waldiſchanà un uſkohpſchanà panehimuſchi, un tē daudš ſahles un puſkes atradduſchi, kaš wehl ne bija teem ſinnamas, tee to Botani-Bai noſaukuſchi. Schinri ſemmes = gabbalà tappe weens pilsſehšs ar zeetumu uſtaifihšs un noſaukšs Port = Jakſon. Ka nu ſchi ſemme lohti tuſſſcha no wezzeem ſemmes = eedſihwotajeem irr, tad tohp no Calenderu augſtas waldiſchanas, launadarritaji uš gabdeem, tà kà tee to pelnijufchi pehz teefas ſpreedumeem, noweſti, wihri un ſeerwaš, ka ſchi leela ſemme taptu eeſſch gabdeem labbi uſkohpta un apſtrahdata. Urriđan zitti kam ſawà ſemne to pulku kauſchu labbad, nekahda labba pahrtiſchana irr, tur paſchi ar labbu prahtu nobrauž, un dabbu leelu paligu no teem Calenderu waldiſneekem. Teem tohp nodohiti, leeli lauki, dahri, lohpi un zittas pee ſemmes apſtrahdaſchanas waijadſigaš leetas. Pee lohpeem tappe ta ſemme it tuſſſcha atraſta, kaut gan ehđama ſahle eeſſch meſcheem un uš klajumeem baggatigi aug. Zadehl tappe turpat gohwis un wehrſchi uš kuggeem noweſti, no kurreem 4 gohwis un weens wehrſis aiſimukke meſchà. No ſcheem leelš pulkš to lohpu eeſſch meſcha zehlahš, kaš ſawà walkà dſihwoja. Tà ušauge weens pulkš no 400 lohpeem, kaš no nekahda zilweka gannihti un kohpti, paſchi iſmittejahš. Zaš tanni ſemne wehl tadehl labbi lohpeem iſdewahš, ka tur itt nekahđi plehfigi ſwehri naw atrohđami, tik weena maſa ſlakke

tur irr, kaš funneem lihdsinajahš un ko Kun-guhru noſauz. Schurkahm tur waijaga labbi klahtees, jo ſchahš eeſſch leekeem pulkeem tohp redſetas. No zilwekeem nahk rettam kahđš azzim preekſchà, un daudš jubđju marr eet, fur ne-weenu neſateek, un tee paſchi kaš no wezzeem ſemmes eedſihwotajeem tur irr, tee nei proht nei gribb mahzitees ſemmi un lohpus kohpt, un pahreek tik no ſiwim.

Uš ſcho tahtu ſemmi tappe pagahjuſchà rud-deni no Calenderu augſtas waldiſchanas atkal weens leelš kuggis ar laudim noſubtihtš. Schee bija weens pulkš no 13 wihreem, 108 ſee-wahin ar 13 behrneem. No ſeerwahm eſſam zittas wehl jaunas un daitas bijuſchas, un zerrejuſchas, tur ſaprezetees. Zau kuggis bija labbu zellas gabbalu brauzis un prett Pranzoſchu ſemmes juhrmallu tappis. Tē ušnahk breeſiniga wehra, kaš to kuggi mett uš ſtranti. Ka juhrmallš tahtu nebija tad trihš mattroſi lezz jubrà un laimigi iſglabhahš. To paſchu gribb tee zitti arridſan darriht, bet kuggineekš nedohđ winneem to walku, ſtahwedams uš kugga wirſpuffi, ar ušwiltu piſtohli, un ſauz pilnà balſ: „taš pirmaiš no jumš, kaš to kuggi atſtahš, to ſchauju eš nohšt! Eš eſmu no mahjahm brauk-dams zeeti apſohllijis, wiſſuš dſihwuš uš Jaun-Ollandu noweſti!“ — Tik ka to iſbrehzis, tohp wiſš kuggis tà no wilneem ſaplohſihšs kà patš kuggineekš ar wiſſeem laudim noſliſke. Schiš zaur ſawu bahrgu firdi, tà kà zitteem tà arridſan paſcham darrijees tihſchu nahwi! —

B — t.

Pafaules behrnu jaunaiš Kalkiſmuš.

Deewa wahrđi pawehl: Tew buhš Deewu mihteht pahr wiſſahm leetahm, un tawu turwaku ka ſewi paſchu.

Bet pafaules behrneem tahđš Kalkiſmuš, kurrà ſtahw: pirmà kahrtà eš, ohtrà kahrtà eš un treſchà kahrtà eš, iſkatrš par ſewi un Deewš par wiſſeem.

Deewa wahrđi fakka: kaš tewi eepliſke labbà puſſē, tam ſneedš arridſan ohtru.

Jaunais kateķisms mahza: kas tevi weenu plikki ezeht, tam atdohd divas.

Deeva wahrbi pawehl: Dohd tam kas tevi luhds, un ne atraujees no ta kas no tewim grihb ko aiskemt.

Pasaules behrnu kateķismus mahza: ne dohdi neweenam, bet turrees pretti zil warri, un nemm no zitta kur tu warri dabuht, tad tu buhst wihrs, un redsefi labbas deenas.

(Surplikam wairak.)

Teefas fluddinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs 20. 20. 20., tohp no Gaweses pagasta teefas wiffi parradu deweji ta Sustes Krihzburga fainneeka Siflu Jahna, kas sawas mahjas flimmibas dehl ilgaki waldbiht nespehi, usaizinati, lai sawas parradu prassifchanas lihds imo Mei mehnescha deenu f. g. pee schahs pagasta teefas sinnamu darra.

Gaweses pagasta teefa 1ma Merz 1834. I (E. W.) + + + Gelse Mattihz, pagasta wezzakais. (Nr. 103.) J. Beltsohn, pagasta teefas ffrihweris.

No Dohbeles pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas parradu prassifchanas pee ta Dohbeles Wahz mahzitaja fainneeka Rektu Fritza buhtu, kas sawas mahjas nespehziabas dehl atstahjis, usaizinati, lai lihds imo Mei f. g. schein peeteizahs, ar to pamahzifchanu, ka mehlati neweens wairs netaps peenemts.

Dohbeles pagasta teefa 17ta Merz 1834. I (Nr. 210.) E. Blumenfeldt, pagasta wezzakais. L. W. Ewertz, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Wauksas aprinka teefas tohp no Lambertmuischas pagasta teefas sinnamz darrihts, ka tas scha pagasta puifis Zehlabs no Dadschu mahzjahm, weena parrada no 20 sudr. rub. labbad, us atdeeneschanu uhtropē isfohlhts taps, un tas isfohlifchanas termihns us to 24tu fullu mehnescha deenu noliktz irr.

Lambertmuischas pagasta teefa 3ma Merz 1834. 3 (Nr. 27.) + + + Pufse Mikkell, pagasta wezzakais. G. Wilhelm Klemeniz, pagasta teefas ffrihweris.

Lee pee Krohna Digganawes muischas (wahzifki: Dubena) peederrigi frohgi, prohti tas Wandau, Spitiin, Debbes, Gehrau un Laudihst frohgus, ka arri ta

mohdereschana no 40 flauzamahtm gohwim, taps 7ta un 14ta April f. g. pee schahs pagasta teefas us arrenti, preeksch to laifu no 12ta Juni 1834 lihds 12tu Juni 1835, isfohliti. Kam patifschana us scheem frohgeem sohlht, tohp usfaukti, lai tannis wirspeeminnetas deenas ar peenahkamahm drohschibas apgalwofchanahm schein peeteizahs un sawas sohlifschanas peebild.

Digganawes pagasta teefa, 24ta Webruar 1834. I (E. S.) + + + Kuffin Furre, pagasta wezzakais. (Nr. 40.) Leopold Gdrster, pagasta teefas ffrihweris.

Lee pee Krohna Allwanges muischas peederrigi frohgi, prohti tas Wafnizas- un Duhreskrohgus un ta uhdens sudmalla un sahgu sudmalla, taps no Jahneem 1834 us renti isfohliti, un tadehl tas tohrzs tanni 13ta un tas peretohrgs tanni 14ta Aprila f. g. pee Allwanges pagasta teefas noturrehts taps. Kam patifschana schahs rentes usnemt, tohp zaur scho usaizinati, lai ar sawahm peenahkamahm drohschibahm tannis peeminnetas deenas schihz pagasta teefas ruhme peemeldejahs un sawu sohlifschanu un pahrfsohlifschanu isreiz. Skaidrakas sinnas par to warr pascha tohrga termihna dabuht.

Allwanges pagasta teefa 26ta Merz 1834. (E. S.) + + + Linkul Undsche, peefehdetais. (Nr. 63.) E. J. Menzendorff, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas fluddinafchanas.

Wiffi no dsintas Meddenes muischas isgahjuschi zilweki tohp usfaukti lai 4 neddelu starpa pee schihz muischas waldischanas peeteizahs un sawas parrada palikfuschas Krohna nodohschanas aismaksa — pehz ko tee atkal schihz muischas jaunā rewifijes rulli taps usnemti.

Meddenē, 10ta Merz 1834. 2 Meddenes dsimt- muischas waldischana.

Wiffi pahrohbschneeki, pee ka Krohna Wirzawas draudses lohzeffi deenesta irraid jeb few uskurrahz, tohp zaur scho usaizinati, lai tahdus Krohna Wirzawas draudses lohzeffus, kam peerahdischanas simez naw ka winni pee tahs jaunās dwehfelu rultu usnemfchanas peerakfitti irraid, wifsweslati lihds 7to April f. g. schein atraida, un bes tahdahm parahdischanas simehm neturr; jeb kad tam prettiin darritu, lai sinn, ka wiffa atbildeschana kurra zaur nepeerakfifschanu weena zilweka rastohs, tik us winneem kritihis.

Krohna Wirzawā, 23schā Merz 1834. I Amtbraht Worms.

No Eggeneſ muiſchas waldiſchanaſ tohp wiſſi pee ſchahſ muiſchas peederrigi pagafſta lohzekli — taſ ar jeb beſ paſſeſ grahmatahm no ſcha pagafſta iſgahjuſchi — uſaizinati, dehl peeraſtiſchanaſ eeſch teem jau-neem rewiſioneſ rutteem, beſ kawefchanaſ ſcheit pee-meldeteſ, zittabi tohſ uſluhkoſh itt ka buhtu iſbehz-guſchi, un tohſ nepeeraſtiſh rewiſioneſ rutte.

Eggeneſ, 18tâ Merza 1834.

3
La muiſchas waldiſchanaſ.

Taſ pee Krohna = Smahrdeſ muiſchas peederrigſ Zannu = krohgſ no nahfoſcheem Jahneem, un taſ brankuhſſiſ turpat no 1ma Oktober 1834 uſ renti iſ-dohdamſ. Weſ tam diwi lauſu ſargu weetas turpat dabujamaſ. Kam tiht, lai ſtaidraſu ſinnu pehz pee muiſchas = waldiſchanaſ peeteizahſ.

Smahrdeſ, 21ma Webruar 1834.

Tahſ pee Pohpeſ muiſchas peederrigaſ Garredangu mahjaſ ar teem peederrigeem lauſeem un plawahn tapſ no Jahneem 1834 uſ weenu jeb uſ wairaf gad-deem uſ renti iſdohſtaſ. Kam patiſſchanaſ buhtu, lai

tanni 4tâ April ſ. g. Pohpeſ muiſchâ atnahſ un ſawu apleezinaſchanaſ peeneſt.

La muiſchas waldiſchanaſ.

Dehl iſdohſchanaſ uſ nohnu, to no pehzminne-tahm Krohna meſcha kungu muiſchahm uſ augſtaku pawehleſchanaſ atnemtu krohgu no Jahneem ſ. g. uſ 1 gabbu, irr ſchahdi tohrga termini nolifti:

- 1) preeſch to Emburgeſ meſcha kungu krohgu — uſ 26tu Merz ſ. g. pee Greenwaldeſ pagafſta teeſaſ;
- 2) preeſch to Baldohneſ meſcha kungu krohgu — uſ 27tu Merz ſ. g. pee Baldohneſ pagafſta teeſaſ;
- 3) preeſch to Klichweſ meſcha kungu krohgu — uſ 30tu Merz ſ. g. pee Kalnazeemas pagafſta teeſaſ;
- 4) preeſch Wezzu muiſchas meſcha kungu krohgu — uſ 31mu Merz ſ. g. pee Wezzu muiſchas pagafſta teeſaſ.

Kam patiſſchanaſ ſchohſ krohgus uſ nohnu nemt, lai tanniſſ peerahditſ tohrga terminſ pee tahm minne-tahm pagafſta teeſahm peeteizahſ, ſawu ſohliſchanaſ un pahſohliſchanaſ ſinnamu darra un tad to tablaſu ſagaiba.

Naudaſ, labbibas un prezzu tirguſ uſ plazzi. Rihgê tanni 26tâ Merza 1834.

	Sudraba nauda. Rb. Rp.			Sudraba nauda. Rb. Rp.	
3 rubli 61½ kap. papihru naudaſ geldeja	1	—	I pohdſ Kannepu	—	60
5 — papihru naudaſ	I	37	I — linnu labbafaſ ſurteſ — —	2	75
I jaunſ dahlderis	I	32	I — — ſliſtakaſ ſurteſ — —	2	50
I puhſ rudſu	I	55	I — tabaka	—	90
I — kweeſchu	I	80	I — dſeſeſ	—	65
I — meeſchu	I	—	I — ſweeſta	2	30
I — meeſchu = putrainu — —	I	50	I muzza ſilku, preeſchu muzza — —	5	50
I — auſu	—	70	I — — wiſſſchnu muzza — —	5	75
I — kweeſchu = miltu — —	2	20	I — ſarkanaſ ſahlſ — —	6	—
I — bihdeletu rudſu = miltu — —	I	70	I — rupjaſ leddainaſ ſahlſ — —	5	—
I — rupju rudſu = miltu — —	I	45	I — rupjaſ baltas ſahlſ — —	4	25
I — ſirnu	I	30	I — ſmaltaſ ſahlſ	4	—
I — linnu = ſehklaſ	2	40	50 graſchi irr warra jeb papihreſ rubliſ un warra nauda ſtahw ar papihreſ naudu weenaſ maſfa.		
I — Kannepu = ſehklaſ	I	20			
I — Kimmenu	5	—			

B r i h w d r i e e h t.

No juhmallaſ-gubernementu augſtaſ waldiſchanaſ puffeſ: Hofraht von Braunſchweig, grahm. pahrluhſkotalſ.